

Iveta Zelenková (143806)
Skupina: Matky samoživitelky

Individuální analýza rozhovoru

V našem projektu „Jak se žije lidem na podpoře“ jsme se soustředili na matky samoživitelky, které byli v uplynulých dvanácti měsících alespoň určitou dobu nezaměstnané, pečují o dítě/děti předškolního popřípadě nižšího školního věku. Zajímalo nás životní příběh matky, jak se stala samoživitelkou, co to pro ni znamená být matkou samoživitelkou, s jakými problémy se jako matka samoživitelka potýká a v čem si myslí, že by její život byl jiný, kdyby žila v úplné rodině. Dále nás zajímalo, jak vnímá své postavení ve společnosti, jak si myslí, že na matky samoživitelky pohlíží společnost, okolí muži všeobecně a s jaké zkušenosti, s jakými reakcemi se setkává konkrétně ona. Dalším bodem zájmu byla její spokojenost se současnou životní situací v návaznosti na její plány do budoucna, co by chtěla změnit směřující k jejímu vztahu k tomu mít zaměstnání, jaké zkušenosti má se zaměstnavateli, dále pak s různými institucemi.

Moje komunikační partnerka absolvovala střední odborné učiliště v oboru kuchařka. Po škole pracovala v oboru, seznámila se zde s budoucím manželem, brzy se vdala, má dvouletou dceru a šestiletého syna ve vlastní péči, je rozvedená, na mateřské dovolené, žije v rodinném domě v malé vesnici nedaleko Mariánských Lázní společně se svými rodiči. Ráda by opět pracovala v oboru, který vystudovala, projevila zájem o rozšíření kvalifikace – dodělat si střední školu.

Při rozhovoru s komunikační partnerkou i v následné analýze se soustředím na získání odpovědí na hlavní okruhy otázek, jak jsou načrtnuty výše.

První otázkou bylo jak se vlastně stala matkou samoživitelkou, chtěli, jsme podchytit, koho činí zodpovědným za svou situaci. Brzy se vdávala, ale nebylo to z důvodu těhotenství. Manželství se pozvolna rozpadlo (*...už to bylo takový nakloněný, tak to tak nějak přišlo a ...ani nevím, no prostě to tak nějak přišlo postupně*), není patrné, že by z rozpadu manželství dávala někomu vinu. Nyní je bez přítele, žije s dětmi u rodičů, manžel ji trochu finančně vypomáhá, s dětmi se stýká jen v bydlišti bývalé partnerky.

Na otázku, jaké je to být matkou samoživitelkou odpovídá, že je to kruté především kvůli nedostatku financí, nemůže si dovolit věci, které by si přála (dovolenou, zajistit děti – spoření, období školní docházky). Situaci zmírňuje to, že má rodiče, kteří jí pomáhají, u kterých bydlí, takže jí odpadají starosti za nájem a jiné náklady na bydlení, také to že bydlí na vesnici, chovají dobytek, tak nemají tak velké náklady na jídlo. Stará se o děti vypomáhá rodičům s hospodářstvím, příliš volného času jí nezbyvá.

Jako největší problém, s kterým se jako matka samoživitelka potýká jsou finance, zejména s zvyšujícími se potřebami dětí. Chtěla by dětem spořit, východisko vidí i v hledání nového partnera a založení úplné rodiny (*...jako chtěla bych svým dětem spořit ale, aby až budou chtít jít studovat, aby, aby něco měly, abychom to nějak utáhli, ale nevím no, to bych si asi musela najít nějakého přítele, který by byl ochotný s námi žít a něco pro to třeba udělat*).

Na to navazuje otázka, v čem si myslí, že by její život byl jiný, kdyby žila v úplné rodině pro ni samotnou a pro dítě. Ona v partnerovi vidí oporu, pro děti plnou rodinu, protože otec-

muž v rodině schází, vyřešení či zmírnění finanční krize, úbytek starostí a stresů a mít se s nimi s kým podělit. Negativně vnímá, že v neúplné rodině nemá na děti tolik času (*nemam na nich tolik času, takže, protože se musím pořád starat, aby, aby něco měly, aby měly všeho dostatek...*).

Na otázku, jak na matky samoživitelky pohlíží společnost uvádí, že v dnešní společnosti už to není žádný div, když je žena matka samoživitelka, nicméně jejich situace je kritická a společnost to neřeší. Ne všechny mají ještě rodiče, kteří pomáhají, jako má ona, poukazuje na nedostatečnost služeb (mateřské školky, dopravní obslužnost vesnic, v případě onemocnění dítěte, kdy matka samoživitelka nemá, kdo by jí pomohl, nemá oporu, se násobí strach o ztrátu zaměstnání).

Otázku pohledu mužů na matky samoživitelky a problematiku navazování dalších vztahů zatím ještě neřeší, myslí si, že je možno najít muže, který by chtěl i matku samoživitelku, uvádí, že *jsou muži, kteří jsou toho schopni využít* (vztah s matkou samoživitelkou mu může něco přinést) *a taky zneužít, že?* S tím souvisí i další otázka, s jakými reakcemi se setkává ona osobně a z čeho má obavy, má obavy především z nalezení vhodného partnera, který by její rodinu nezneužíval, aby přijal děti jako své vlastní. Reakce rodičů, přátel a příbuzných na to, že se rozvedla a stala se matkou samoživitelkou byla taková, že už to víceméně očekávali a že se jí všichni snaží pomáhat. Zatím nemá negativní zkušenosti, v tomto ohledu se necítí stigmatizována, ale uvádí, že taky ani nemá kde se s negativními zkušenostmi setkat, neboť moc do společnosti nechodí a dost času tráví s dětmi.

Na otázku jak je spokojená se svou současnou životní situací odpovídá, že není, zvláště v souvislosti s nedostatkem financí. A jak si myslí, že by se na její situaci dalo něco změnit? Naráží na výši rodičovského příspěvku, šanci přivydělat si, zkrácená pracovní doba, zaopatření dětí během doby, kdy je v práci – lepší dostupnost mateřských škol, popřípadě jeslí, v tomto případě to souvisí zejména se zlepšením dopravní obslužnosti vesnic. Nechce peníze „zadarmo“, chce lepší možnosti pracovní i lepší dostupnost služeb.

Budoucnost bere takovou, jaká přijde. Přála by si najít zaměstnání, které by její rodinu finančně zabezpečilo a nebylo to na úkor času stráveného s dětmi, klade velký důraz na rodinu, čas strávený s dětmi a jejich zabezpečení, uvádí tradiční hodnotu jako je zdraví.

Zaměstnání je pro ní jistota (nejspíš finanční), přání zvýšit si kvalifikaci (*...přála bych si třeba udělat ještě střední školu, abych měla tak trochu lepší perspektivu a taky lepší uplatnění a tak dále no.*). Překážky vidí ve směnnosti provozu v oblasti pohostinství, v práci o sobotách, nedělích, svátcích často krátký dlouhý týden, kdy je v práci celý den (v souvislosti se špatnou dopravní obslužností obce, s péčí o děti v době, kdy je ona v práci). Představu o hledání práce má v úřadu práce, ale i sama si leccos najít a obejít, výhodu vnímá, že je v blízkosti lázeňského města, kde o práci v pohostinství není nouze a pracovní doba v lázních je jí blízká. (Pozn. Nenapadlo mě s ní probrat problematiku sezónnosti práce v lázeňském městě, práce na dobu určitou.). Po vyučení pracovala v hospodě a právě po první mateřské pracovala rok v lázních, kam by se chtěla vrátit, doufá v možnost vzájemné dohody se zaměstnavatelem ohledně ranní a odpoledních směn.

O zkušenosti se zaměstnavateli uvádí, že při nástupu do práce po první mateřské se jí ptali zda má děti, ale že v té době byla v o něco lepší situaci, kdy ještě měla manžela i prarodiče, neměla požadavky, co se týče pracovní doby, přizpůsobila se a zřejmě to ani nevnímala jako něco negativního, ale normálního, že se jí ptají, zda má děti. Nyní už se vidí v horší pozici,

jednak se jí zvýšil počet dětí a je bez manžela, ale stále má rodiče. S úřadem práce zatím zkušenosti moc nemá, co se týče jiných institucí, vadí jí vyřizování dávek, častost vykazování, neustále papírování, vnímá to jako ponížení a zřejmě i jako časově náročné (*hrozně mě mrzí, že musím chodit s těma všema papírama pro to životní minimum a prostě ty papíry a vykazování to je takový, jako já nevím, jak bych to řekla...no asi ponížení no, no prostě mi to připadá furt každýho čtvrt roku tam chodit a prostě to není no jako já nevím, taky by v tom mohly něco udělat.*). V případě mateřské školky uvádí, že je spokojená, ale tím, že není v místě bydliště a dopravní obslužnost obce je špatná, je to pro ní náročné. I když by syn mohl být doma, když je ona ještě na mateřské dovolené, je předškolák a do školky musí, je to pro ní časově náročné ráno ho tam vozit a odpoledne vyzvedávat, zvláště je-li to ve spojení se špatnou dopravní obslužností. Na druhou stranu by už mohla jít dcera do školky či jeslí a ona nastoupit do práce, ale ze stejného důvodu je to obtížné (dopřít je do školky, jít do zaměstnání, vyzvednout je).

Na závěr uvádí, že její situace není jednoduchá, ale že jsou na tom mnozí ještě hůře, že si nemůže zas tak stěžovat.